

Izveštaj o radu s učenikom Ž. S. u sklopu projekta ISPRIŠ-a

Jakopović Kristina

Stručni rad

UDK:376

Pošto se volonterski uključila u projekt ISPRIŠP-a (Individualni stručni rad izvan škole i porodice) na Fakultetu za defektologiju, studentica je preuzela na sebe zadatak i ulogu jednog od voditelja u ovom projektu. Na taj način povjeren joj je učenik Ž. S. šestog razreda OŠ Miloje Pavlović. Cilj ovog projekta je eliminacija uočenih učenika i prevencija eventualnih novih. Poznato je da je presudnu ulogu u odabiru učenika za eksperimentalnu grupu u projektu između ostalog imala odluka nastavnika. Uzimali su se u obzir sljedeći elementi: ocjene tj. uspjeh u savladavanju nastavne građe, vladanje na satu, odnos prema drugim učenicima, nastavnicima, roditeljima, školskom inventaru, učenju itd. Upravo prema tim kriterijima je Ž. Uključen u navedenu grupu. Presudnu ulogu su imale loše ocjene, nemaran odnos prema učenju, školskim obavezama, tvrdoglavost, lijenost, nedisciplinirano ponašanje na satu (rijeđe). Sve ovo nabrojeno ne deklamira slučaj ovog učenika kao izrazito zabrinjavajuć, već sve to zajedno može konstituirati jedan ipak inicijalno alarmantan slučaj vrijedan pažnje i pokretanja preventivnih mjera.

Prije osobnog upoznavanja s učenikom, voditelj je upoznao pedagoga škole koji joj je iznio osnovne podatke o učeniku iz dnevnika - adresa, osobni podaci, roditelji, ocjene, izostanci s time da su ocjene bile vrlo slabe (4 negativne na polugodištu). Učenik

je dosta krhak i bledunjav tako da je pedagog predložio ocu da sina odvede na liječnički pregled i kod psihologa jer bi možda njegovo zdravstveno stanje moglo biti uzrok slabom učenju. Otac je taj prijedlog energično odbacio ističući da je njegov sin potpuno zdrav.

Istog dana voditelj je upoznao učenika koji je bio poprilično zbunjen i dogovorili su se za njihov prvi ispit. Na prvom susretu učenik je izjavio kako bi njegovi roditelji željeli upoznati njegovu "instruktoricu za učenje". Tako je i taj problem bio riješen isti dan. Roditelji su vrlo toplo primili voditelja i tako su započela nizanja sastanaka s učenikom u njegovu domu. (Roditelji su kvalificirani radnici, srednjih godina 35-40 god, i Ž im je jedino dijete). Pokazuju veliki brigu za sina, njegovo školovanje, ocjene i bilo im je drago što će Ž dobiti pomoć pri učenju. Učenik je voditelja i taj posao vrlo ozbiljno shvatio. Sastanci su se isključivo sastojali u učenju "kritičnih" predmeta gdje je bilo potrebno ispravljanje negativnih ocjena. Nikada se nije suprotstavljao kada bi mu voditelj zadao zadatke ili pokoju obavezu za sljedeći susret.

Učenik je sam izjavljivao kako će mu takvi sastanci pomoći da lakše uči i ispravi loše ocjene (voditelj je dobio dojam da je takvo mišljenje dijelom dio njegova lična stava ali i utjecaj roditeljskog stava o takvu načinu pružanja pomoći u učenju).

e pomalo plašljivo i povučeno a možda je tome uzrok česta kritika roditelja zašto više i bolje ne uči i čita. On ne manifestira agresivno ponašanje (kako fizički tako verbalno) nije tip dominantne osobe već se lako povodi za drugima. Nema običaj bježanja iz škole kao ni zakašnjenja. Voditelj je zapazio da otac često verbalizira psovku (no ona ne zvuči agresivno, već kao sleng u govoru), dok kod učenika to još nije zapaženo. Otac je preuzeo na sebe zadatak da se informira o sinu u školi pošto je majka "isuviše zauzeta poslom". Roditelji ne konzumiraju ni alkohol ni cigarete i mnogo rade kako bi što više uložili u dom te materijalno osigurali sebe i sina za sutrašnjicu. (otac je obećao sinu motor ukoliko prođe razred sa vrlo dobrim što se naravno nije obistinilo iz razumnih razloga - dobar uspjeh). Ž dugo nije uopće bio zainteresiran da se bavi bilo kojom slobodnom aktivnošću na što je i razrednik negodovao. Tako se počeo baviti nogometom kojeg je vrlo zavolio i dobio je od roditelja vrlo skupe i kvalitetne kopačke-tenise.

Vrlo je kritički nastrojena osoba, voli se pravdati i ne voli nepravdu i nejednakost. Ima vrlo malo prijatelja kako u školi tako i u susjedstvu ali kako on kaže "vrlo dobrih prijatelja".

Pri jednom nenajavljenom posjetu voditelja školi, učenik se sav usplahirio i preplašio što je to loše uradio, ili što bi voditelj loše mogao reći nastavniku.

Od prilike polovine drugog polugodišta učenik pohađa obaveznu grupu izvan nastave koju vodi socijalni pedagog. Vrlo rado odlazi na grupu i smatra da to svima koristi jer tamo pušu zadaće, uče, i družu. Vrlo je kritičan prema dječacima koji ne vole ići na

grupu i nedisciplinirano se ponašaju (nikada sebe ne svrstava među njih, nije samokritičan. Vrlo je bio razočaran i nervozan kada ih je napustila prijašnja voditeljica grupe te kada im je pristigla nova (stroža).

Kao što je već ranije navedeno sastanci su se isključivo sastajali od učenja i vježbanja. Najveći problem je kako učiti. Vrlo je brzoplet, nestrpljiv, površan u učenju, neuredno piše i fluktuiru mu pažnja (teško se koncentriru na sadržaje). Tako da je potreban veliki napor i trud da se sve to ispravi, tj. sanira na pozitivno. Potrebna su uporna vježbanja, česta ponavljanja glasno izgovarajući tekst, podvlačenja bitnog, objašnjavanja nepoznatih riječi itd. Učenik vrlo malo čita što se naravno rezultira skromnim vokabularom i težim sažimanjem misli u rečevučne konstrukcije sa svojim logičkim misaonim tokom. Stoga voditelj inzistira na sastancima da učenik glasno čita sadržaje, da ih interpretira svojim riječima kako bi što više razvijao svoju elokventnost. Uz to voditelj redovito primjenjuje slijedeća pedagoška sredstva - objašnjavanje, uspoređivanje, poticaj, vježbanje, uvjeravanje, primjer, savjet. Neminovan zadatak voditelja bio je naučiti učenika služiti se knjigom - čitanje sadržaja, podcrtavanja, dopisivanja bitnih naznaka uz tekst, koncentrirati se i truditi se pamtit misao, pogledati tablice, slike, rješavati radne bilježnice, češće ponavljati teže sadržaje itd.

No učenik se previše oslanja na šaptanje odličnih učenika, "šalabahtere", štampana rješenja i slična pomagala.

Sve je to urodilo negativnim ocjenama i produženom nastavom na kraju školske godine.

Kada se pokušava dati odgovor kroz analizu ovog slučaja, uzroke manifestiranja navedenog ponašanja možemo gledati kao monokauzalne a možda tek kao sklop okolnosti sredine, vanjskih utjecaja te njihovih međusobnih veza. Dakako da porodica kao bazična i primarna grupa daje ovdje svoj nezanemariv utjecaj. o što je već navedeno Ž je jedinac relativno mladih roditelja, zaposlenih u stalnom radnom odnosu (radnici) koji žive u vlastitoj kući u manje razvijenom dijelu grada (bez telefona, pošte, zdravstvene ambulante). Radi se o ljudima koji su zbog posla, financijskih (ne)prilika došli u Zagreb iz drugog dijela Jugoslavije i tu započeli novi život. Cijeli taj period je bio a i jest danas usmjeren na stjecanje materijalnog. Pod takvim okolnostima odvijao se odgojni proces njihova sina gledajući da se sina materijalno osigura za život. Dijete djeluje toplo, pomalo i razmaženo. Roditelji žele pomoć sinu no izgleda da to ne znaju činiti ili pak čine na kriv način (puka kritiziranja pa i potcjenjivanja bez konkretne pomoći samo štete psihofizičkom razvoju djeteta).

roditelji se tuže da dijete nema naviku aktivnog učenja, zanimanja za lijepu knjigu. No uzrok tome može biti i negativan uzor u roditeljima kao refleks načina života običnih, jednostavnih ljudi a time (nije isključeno) i njihove navike čitanja te stupnja naobrazbe. Prevladava zanimanje za zabavne programe, TV, kazete a gotovo malo ili ništa za čitanje lijepih knjiga, za umjetnost, galerije i slično. Sve je to ipak u datoj mjeri povazano sa zanimanjima a i sredinom u kojoj većinu svog vremena provode.

Nakon svega ovog rečenog, postavlja se pitanje što škola u svemu tome može učiniti,

kako "detektirat "rizičnu" djecu, prema kojim kriterijima ih kao takve definirat ovisno o životnoj dobi i psihofizičkom stadiju kroz koji trenutno prolaze? Kako npr prkos objasniti kao izraz "buntovničkog" djeteta u pubertetu a kada kao njegov već ustaljen način reagiranja? Kako tretirati takvu djecu, da li ih uključivati u rad na pojačanoj brizi i nadzoru, pa ih na taj način, još više kao ?????????? i one "zapažene i glavne" izdvojiti ili pak raditi na što jačem uključivanju u zdrav razredni kolektiv pri čemu bi se možda čak težište više bacilo na odgoj zdrave sredine, da upravo ona prihvati takvu djecu sa svim svojim problemima te ih aktivno mijenja. Što znači da bi u tom slučaju škola, nastavnici, odgajatelji, socijalni pedagozi trebali raditi na odgajanju djece da samo što ranije uoče "rizičnu" djecu, djecu koja manifestiraju neke oblike poremećaja u ponašanju, a ne da kolektiv još više gradi svijest o odbacivanju i zanemarivanju takve djece, te da tako doprinesu daljnjem odgojnom obrazovanju takve djece. Sve to ide u smjeru boljeg odabira nastavnika za svoj poziv (da slijede ideju humanosti, ljubavi prema poslu, djeci sa svim njihovim čarima ali i poteškoćama). Da budu pravi radari za djecu koja trebaju nečiju pomoć više od "hrane i vode" jer sva djeca sa problemima koliko god djeluju nezainteresirano i mrzovoljno traže ljubav i pomoć više od ičega. Kao što sklop negativnih elemenata rezultira "drskim, agresivnim, razdražljivim sedmašem" tako sklop pozitivnih tvori bistro, kreativno - zdravo dijete.

Pravi čovjek na pravom mjestu može kule praviti a loš u sekundi svijet srušiti.

Najvažnije je što ranije učenika otkriti od strane ljudi koji ga okružuju, problematičnije slučajeve dati u nadležnost kompetentnih

ljudi i obavezno uključiti roditelje u nadzor a moguće i u tretman od strane istih. Kako da to sve postane normalna svakodnevna praksa a ne slučajevi osuđeni na neugodnost ili stid? Izgleda da mnogo toga ovisi upravo o svijesti ljudi i kako se oni pos-

tavljaju prema tome. Nažalost, mnogo je roditelja kojima bi itekako dobro došla pojačana briga i nadzor, no to je već pitanje koje zadire u pojam slobode čovjeka i njegova prava da upravlja svojim životom te životima svojih najbližih.